

Asia: VN/8915/2024

Lausuntopyyntö arviomuistiosta: Työvoimapalveluiden palveluprosessin uudistustarpeet ja yksityisen työnvälityksen mahdollisuus saada tietoja työnhakijasta

Lausunnonantajan lausunto

Työtarjousten velvoittavuuden lisääminen

Työtarjousten on oltava velvoittavia työttömyyden alusta lähtien

Suomen kipeästi tarvitsema työllisyyden lisäys on mahdollista ainoastaan silloin kun työttömät työnhakijat ovat aidosti työmarkkinoiden käytettävissä.. Palta pitää kannatettavana arviomuistion ehdotusta työttömyysturvalain muuttamisesta siten, että työvoimaviranomaisen tekemät työtarjoukset olisivat velvoittavia heti työnhakijaksi rekisteröitymisestä lähtien.

Työvoimaviranomaisen kirjallisesta muistutuksesta luopuminen

-

Nuoret ja velvollisuus hakea opiskelupaikkoja työttömyysetuuden edellytyksenä

-

Palveluprosessin uudistaminen (ml. työnhakuvelvollisuus)

Palta kiittää arviomuistion laatijoita ansiokkaasta työstä. Arviomuistio on kattava kuvaus julkisen työvoimapalvelun ydintehtävän eli työnvälityksen nykytilanteesta. Arviomuistio piirtää varsin masentavan kuvan julkisen työvoimapalvelun asiantuntijatyöpanoksen epätarkoituksenmukaisesta kohdentumisesta hallinnolliseen byrokratiaan sekä työnhakijoiden ali- ja ylipalvelusta. Työvoimapalvelujen ydintehtävä on auttaa työttömiä työnhakijoita työelämään ja nykyisessä palveluprosessissa tämä tehtävä on lähes mahdoton.

Onkin selvää, että poistamalla asiantuntijoiden tehtäväkuvasta turhaa byrokratiaa voidaan lisätä työvoimapalvelun vaikuttavuutta sekä kohdentaa työpanosta ydintehtävään eli työttömien työnhakijoiden nopean työllistymisen tukemiseen. Samalla mahdollistetaan työhakijoille yli- ja alipalvelun sijaan todelliseen palvelutarpeeseen perustuvaa yksilöllisempää, työllistymistä tukevaa, asiantuntijapalvelua. Palta pitää arviomuistiossa ehdotettuja palveluprosessin uudistuksia tarpeellisina ja työllisyyden lisäämisen näkökulmasta jopa välttämättöminä.

Yksityisen työväilytyksen mahdollisuus saada tietoja työnhakijoista

Yksityisen työväilytyksen pääsyä työnhakuprofiileihin edistettävä

Palta pitää välttämättömänä, että lainsäädännössä laajennetaan niiden toimijoiden joukkoa, jotka voivat tarkastella ja hakea työnhakuprofiileja. Yksityisen työväilytyksen ja henkilöstöpalvelualan yritysten rinnalla myös kunnilla, työllisyysalueilla tai työttömyyskassoilla tulisi olla mahdollisuus hyödyntää työnhakuprofiileja.

Arviomuistion ehdotus lisätä työnhakuprofiilien määrää on tervetullut ja välttämätön, koska tällä hetkellä vain alle 10 % työttömistä työnhakijoista on julkistanut työnhakuprofiilinsa. Vapaaehtoisuus ei ole riittävä kannuste ja siksi työllistymissuunnitelman mukaisen työnhakuprofiilin julkistaminen tulee velvoittaa työttömyysetuuden menetyksen uhalla.

Palta kuitenkin korostaa, että pelkkä työnhakuprofiilien määrän kasvattaminen julkaisualustalla eli Työmarkkinatorilla ei ole riittävä toimenpide. Profiilien määrä kyllä lisääntyy, mutta profiilien sisällöllinen laatu voi pysyä edelleen vaatimattomana tai sellaisena, jota työnantajat tai yksityinen työväilytys eivät voi hyödyntää. Kun työvoimapalvelun resurssit tulevaisuudessa toivottavasti suuntautuvat paremmin työnhakija-asiakkaiden yksilöllisen palveluun, niin tällöin työnhakuprofiilien sisällölliseen kehittämiseen olisi työvoimaviranomaisen mahdollista tarjota kohdennettua apua. Ellei työnhakuprofiilien laatua kehitetä onkin todennäköistä, ettei niitä määrästä huolimatta voida juuri hyödyntää nykyistä tehokkaammin.

Työnhakuprofiilien määrän ja laadun rinnalla on tärkeää kehittää profiilien julkaisualustan eli Työmarkkinatorin toiminnallisuutta. Palta ehdottaakin, että Työmarkkinatorin toiminnallisuutta kehitetään käyttäjäystävällisemmäksi muun muassa profiilien hakutoimintojen näkökulmasta. Arviomuistiossa on nostettu esille perustuslakivaliokunnan vakiintunut tulkintakäytäntö, jonka mukaan työnhakuprofiilien hakeminen olisi mahdollista vain yksittäishakuna.

Koska työnhakuprofiilit tulee julkaista anonymyminä, niin on syytä vielä tarkistaa päteekö perustuslakivaliokunnan tulkinta myös tietoihin, joista yksittäisen hakijan henkilötiedot on poistettu.

Palta korostaa, että arviomuistion ehdotukset tulee toteuttaa, mutta näiden jatkoksi tulisi laatia ns. tulevaisuuden tiekartta. Eli tiekartta siitä, miten Työmarkkinatorilla julkaistuista työnhakuprofiileista päästäisiin aidosti tilanteeseen, jossa työttömän työnhakijan tarvitsee laatia vain yksi työnhakuprofiili, jonka hän voi halutessaan jakaa lukuisille yksityisille työnvälitystoimijoille. Käytännössähän tämä tarkoittaisi sitä, että työnhakija valitsisi (rasti ruutuun) toimijat, joiden järjestelmiin hänen profiilinsa näin annetulla luvalla voitaisiin siirtää. Näin työnhakija olisi yhdellä toimenpiteellä monien työnantajien löydettäväksi. Tätä mallia kokeillaan käytännössä jo Vastuu Groupin toimesta ja mallin toivoisi laajentuvan normaaliksi toimintatavaksi myös julkiseen työvoimapalveluun.

Yleinen palaute / Muut muistion kohdat

Osaajapula ei ole kadonnut ja toimeenpanoa tulee kiirehtiä

Palta kommentoi arviomuistiossa esitettyyn toteutusaikatauluun liittyen, että lainsäädännön voimaantuluminen aikaisintaan 1.1.2026 on aivan liian hidas etenemistapa. Ehdotusten saattamista hallituksen esitykseksi tulee ehdottomasti kiirehtiä - erityisesti yksityisen työnvälityksen tarvitsemien tietojen saannin osalta. Vaikka Suomessa on juuri nyt taantuma, niin osaajapula ei ole poistunut mihinkään. Kun Suomen talous siirtyy noususuhdanteeseen, on osaajapula taas arkea. Tällöin on tärkeää, että tieto liikkuu julkisen ja yksityisen työnvälityksen välillä niin ettei osaajien ja työpaikkojen kohtaamisessa ei ole turhia esteitä.

Kortet Milka

Palvelualojen työnantajat Palta ry. - Palta ry/Elinkeinopolitiikka